

Konstitucijos krizė

Generolas de Gaulle sukritikavo naujosios konstitucijos projektą

Diskusijos dėl Prancūzijos konstitucijos pasiekė aukščiausią laipsnį ir išėjo iš Konstituantos posėdžių salės viešumon. Gen. de Gaulle Ile de Sein saloje pasakė kalbą, kurioje smarkiai sukritikavo Konstituantos svarstomą konstitucijos projektą.

Gen. de Gaulle pareiškė, kad konstitucijos projektas neatitinka esamų sąlygų tiek dėl Prancūzijos Unijos, tiek ir dėl ministerių kabineto, parlamento ir valstybės galvos.

Kalbėdamas dėl Prancūzijos Unijos projekto, kalbėtojas pareiškė, kad jame nėra pakankamos garantijos Prancūzijos kolonijose gyvenančioms tautoms prieš kitų valstybių konkurenciją ir pavojų Prancūzijos kolonijoms patekti į svetimas rankas.

Gen. de Gaulle nuomone, konstitucija turi garantuoti visų Prancūzijos kolonijų solidarumą ir padaryti jas bendrai atsakingas už Prancūzijos užsienio politiką.

Dėl ministerių kabineto de Gaulle pareiškė, kad modernioji valstybė jis turi turėti daug nepriklausomybės ir todėl konstitucijoje reikia vengti viso to, kas ministerių kabineto sudėty padarytų priklausomą nuo parlamento. Naujam ministerių kabinetui sudaryti turi turėti daug įtakos valstybės prezidentas. Parlamentui turi priklausyti įstatymų leidžiamoji galia, o vykdomoji valdžia turi priklausyti vyriausybei. Respublikos prezidentas turi turėti platesnes teises, negu numatoma konstitucijos projekte.

Gen. de Gaulle kalba padarė didelį įspūdį ir sukėlė gausių komentarų. Dalis spaudos pareiškė, kad de Gaulle neturi teisės viešai tuo reikalu kalbėti ir jo intervenciją vadina „nereikalinga“.

De Gaulle kalba nebuvo praleista tyliomis ir Konstituantoje. Debatų metu konstitucinės komisijos pirmininkas Andre Philip, iškęs generolo nuopelnus, pareiškė nusistebėjimą dėl konstitucijos projekto kritikavimo, bet kadangi jis esąs ne toks pat pilietis kaip visi kiti, tai jis turis teisę pareikšti savo pažiūras „dėl demokratinių minties įjungimo į konstituciją“.

Graikijoje laimėjo monarchistai

Roma, IX. 3. Paskutinėmis Atėnų telegr. agent. žiniomis remiantis, iš 1.700.000 turinčių balsavimo teisę Graikijos referendum, dar negalutiniais daviniais, 983.856 pasisakė už monarchiją ir 241.623 už respubliką arba prieš monarchiją.

Laikoma tikru dalyku, kad galutiniai rezultatai nepakeis procentualinio santykio.

Šiandien Graikijos vyriausybė išleido dekretą, kuriuo draudžiama įžeisti karaliaus vardą.

ITEMPTA PADĖTIS

Atėnai, 3. IX. Graikijos atstovas Taikos konferencijoje veda aštrią kovą su STSR ir jos satelitais. Ukrainos atstovas Manuilskis iškėlė bylą Saugumo Taryboje prieš D. Britaniją dėl jos karuomenės laikymo Graikijoje ir kišimosi į Graikijos vidaus reikalus.

Ka atves Molotovas?

MOLOTOVAS STAIGA IŠVYKO

Paryžius, IX. 2. Šeštadienį 6 val. po pietų Molotovas netikėtai apėjo Paryžių ir oro keliu išvyko į Maskvą.

Sovietų delegacijos nariai pažymi, kad tai kelionei nereikia teikti jokios politinės reikšmės, nes Molotovas esąs iškviestas Stalino suteikti smulkių informacijų apie Taikos Kongresą. Molotovo grįžimo data nežinoma, tačiau manoma, kad jis atvyks į Paryžių po kelių dienų.

Prancūzų ir anglų sluoksniuose Paryžiuje, ryšy su Molotovo išvykimu, reiškiamas optimizmas, tačiau tie patys amerikiečių sluoksniai, priešingai, reiškia pesimizmą.

Šiandien turėjęs įvykti 4 didž. posėdis, ryšy su Molotovo išvykimu, atidėtas neribotam laikui.

4 užs. reikalų min. pavaduotojai pradėjo savo darbą ir šiandieniam posėdyje jie pasiekė susitarimą kai kuriais svarbiais klausimais ir

tačiau Philip pasisakė prieš prezidento teisių išplėtimą.

Konstitucijos klausimais daug gilių minčių ir didelį dalyko pažinimą pareiškė Herriot; jam atsakė kolonijų ministeris Moutet.

Graikijos ministeris pirminkas Tsaldaris vyksta į Saugumo Tarybą atsakyti į Ukrainos kaltinimus.

Tarp Atėnų ir Maskvos yra didelis įtempimas. Sovietai savo notoj kaltiną graikų spaudą, kuri labai nedraugiškai laikosi Sovietų atžvilgiu. Graikijos vyriausybė atsako, kad jų spauda yra laisva ir laisvai gali atsakyti į Sovietų spaudos rūstavimus. Heleniskoji vyriausybė atsako, kad ji pageidautų „draugiškiausių santykių su STSR“.

JAV lėktuvnešis „Franklin Roosevelt“, lydimas trijų naikintuvų, jau atvyko į Salonikus.

Sie faktai rodo, kad Graikijos klausimas kaimynams labai parūpo, nes tame krašte įsėdus, žymiai lengviau būtų išsprendžiamas Dardanelių klausimas.

dėl to 4 didž. užs. reik. min. konferencija artimu laiku nėra būtina.

GRĮŠ SU INSTRUKCIJOM

Londonas, IX. 2. BBC Paryžiaus koresp. Thomas Cadett rašo: nežinia kokiai savokai priduoti reikšmės: ar Molotovo išvykimui iš Paryžiaus, ar jo vykimui į Maskvą. Bet kokių atsitikimų jis grįš su naujomis instrukcijomis, o be jų visi ims nesinteresuoti konferencija.

ATBULI JOJA

Londonas, IX. 2. Sekmadieninis Spektator, komentuodamas Paryžiaus konferencijos darbus šitaip išsireiškia: Iki šiol keturi didieji sėdėjo balne atbuli. Artima ateitis, grįžus iš Maskvos Molotovui, parodys, ar jie pakeis savo poziciją.

TASS DEMENTUOJA

Maskva, IX. 3. Kai kurie Kinijos laikraščiai paskelbė žinią, kad sovietai Charbine, Mandžūrijoje, palikę 50.000 kareivių, perrengtų civiliai. Taip pat kituose Mandžūrijos miestuose esą palikta žymių raudonosios armijos dalinių.

TASS yra įgaliotas pranešti, kad tie tvirtinimai nuo pradžios iki pabaigos yra pramanyti.

Paskutinis žodis

Prieš septynerius metus rugsėjo mėn. 1 d. visa III Reicho militarinė galybė smogė Lenkijai. Tuo metu visi didieji Vokietijos vadai, lemiančiomis priemonėmis pradėję kurti pasaulinę Vokietijos imperiją, apsvaiginti karinių dainų ir maršų, anaipol negalvojo, kad po septynerių metų, t.y. 1946 m. rugpjūčio mėn. 31 d. tarptautiniame teisme Nuernberge jiems bus suteiktas paskutinis žodis.

Prieš 9 mėnesius Nuernberge, mieste, kurio vardas nacionalsocializmo istorijoje turėtų būti įrašytas auksinėmis raidėmis, prasidėjo garsioji, žmonijos istorijoje pirmoji, karo nusikaltėlių byla. Prieš keturių didžiųjų sąjunginių valstybių, šio karo laimėtojų teisėjus ir prokurorus, 21 Trečiojo Reicho buv. vadus per 216 dienų aiškinosi ir buvo aiškinami jų darbai, veikla ir ryšy su tuo padaryti prieš visą žmoniją nusikaltimai. Buvo apklausinėjami liudininkai, išnagrinėta kaltinamoji medžiaga, leista patiems kaltinamiesiems teisintis ir jų gynėjams ieškoti pateisinimo jų darbams. Nedėkingas buvo gynėjų darbas ir dažnai jų gynimai igydavo kaltinimo pobūdį.

Nevisi Trečiojo Reicho kūrėjai buvo Nuernberge. Trūko pačių svarbiųjų — Adolfo Hitlerio, Himmlerio, Goebbelsio, Bormanno — nes jie, užuot pasiėmę atsakomybę, apie kurią taip garsiai kalbėjo daugiau kaip dešimtmetį vokiečių tautai ir pasauliui, bailiai atsisakė jos ir pasišalino iš šio pasaulio, palikę savo tautą griuvėsiuose ir nelaimėse. Tat ir nenustabu, kad likę vadai, kurių dauguma niekada nepasizėmė asmenine draša, kiek įmanydami vertė ant jų savo kaltes.

Nuernbergo kaltinamųjų dauguma teisiniai visais įmanomais, dažnai naiviškais būdais, o kai kurie laikėsi labai arogantiškai ir ginčijo teisimo kompetenciją, kai kurie gaudžiai apgailestavo savo kaltes. Tačiau veik visi laikėsi kaip kankiniai-vadai vokiečių tautos, kuri pralaimėjo karą ir kaip įsitikinę nacionalsocialistai, kurie nedrįso Hitlerio pavadinti vardu, o reikškė jam nuolatinę pagarbą tituluodami vadu.

Paskutiniame žodyje kaltinamieji, ar kalbėdami išdidžiai ir neprisiliūdami kalčių, ar nusizėmindami ir apgailestaudami savo kaltes, kalbėjo ne teismui, bet taip, tarytum jų klausytų visa vokiečių tauta. Nė vienas kaltinamųjų neprasė malonės ar pasigailėjimo.

Goeringas teisinio vokiečių tautą, kad ji patikėjo vadu, tačiau nežinojo apie jo režimo sukurtus žiaurumus ir ji negalėjo to sutrukdyti. Prieš Vokietiją išstojo trys didžiosios pasaulio galybės ir ji buvo įveikta. Jis daręs viską, kad

(Nukelta į 4 pusl.)

Apeliavimas dėl DP teisiu netekimo

NERAMUMAI ITALIJOJE

Kompetentingose įstaigose išsiaiškinta, kad kiekvienas tremtinys, kuriam politinio patikrinimo metu atimamos DP teisės, gali tikrinimo komisijos nutarimą apskusti. Skundas turi būti paduotas paties palieštojo asmens, išdėstant motyvus dėl kurių pašalintasis nesutinka su komisijos nutarimu ir pareiškiant atitinkamus įrodymus — pridėdant dokumentus ar patvirtintus liudytojų parodymus. Išskyrimo iš DP priežastį reikalauja sužinoti vietos tikrinimo komisijoj. Ten pat sužinotina, ir kam skundai adresuotini bei įteiktini. Patirta, kad skundimosi tvarka yra tokia: komisijų nutarimai skundžiami vietos Military Government, šios įstaigos sprendimai — Divizijų štabams, o pastarųjų — Armijų štabams. Šia skundimosi tvarka naudotis, kai bus negauta iš komisijų nurodymų apie kitokią skundimosi tvarką. Išsiaiškinta, kad skundo padavimas sustabdo komisijos nutarimo vykdymą.

Be to, sužinota, kad DP teisės negali būti atimamos šeimos nariui, jei kitiems tos šeimos nariams jos paliekamos (šeimos neskaldomos) ir neturėtų būti atimamos dėl teisėto iš kitų zonų persikėlimo, pvz., kai buvo leista apsigyventi kitoje zonoje pas šeimos narius, gimines, studijuoti ir kt. Dėl šių priežasčių išskirtiesiems (skundimasis užtekstinai pagrįstas. Visais atvejais iš zonos persikėlimas negali būti DP teisių atėmimo priežastimi.

Kadangi mūsų globos administracija yra organizuota karinės drausmės pagrindais, tai geriausia skundus teikti per vietos UNRRA direktorius. Kiekvienu atveju su jais turėtų būti susižinota.

Be šių informacijų nuo savęs galime pridurti štai ką:

Ne visi asmens pajėgs skundus tinkamai parašyti. Vietos komitetai dėl šio turi suėti ir kontaktą su vietos ar toliau gyvenančiais teisininkais ir pasitępti, kad visiems būtų suteikta juridinė pagalba. Taip pat turi būti pasirūpinta vertimais. Nutarimams apskusti motyvai ir įrodymai turi būti rūpestingai išdėstomi. Be paminėtų priežasčių (šeimų skaldymas, persikėlimas iš zonų), gali tekti susidurti dar ir su kitomis asmenų kategorijomis dėl kurių, mūsų supratimu, būtų dar šis žinotina:

1) Kariai bus pripažinti DP, jei įrodys, kad buvo palikti prievarta. Bendrai paėmus, šiuo atveju reikalas nesunkus, nes lietuviai į kariuomenę, kiek jų buvo palimta, buvo prievarta sugaudyti, o, be to, jie veik visi, juos išvežus dirbo juoda darbininkų sunkų darbą, o ne kariavo prieš sąjungininkus. Tačiau asmeniniai vienu kitu atveju įrodymų esamose sąlygose bus

gal ir sunkoka pateikti, bet vis dėlto tie įrodymai turi būti surinkti ir pateikti (blogiausiu atveju įrodinėjama liudytojais).

2) Repatriantai (kur jų vienas kitas pasitaiko). Repatriacijos sutartis yra sudaryta tarp SSSR ir Vokietijos bei Lietuvos valstybės dalyvavimo, todėl teisiniai ji Lietuvos poliečių nesaisto. Jei Lietuvos piliečiai, gelbėdami savo gyvybę (buvusieji kalėjimuose) ar likimą ir pasinaudojo ta SSSR-Vokietijos sutartimi ir pasitraukė į Vokietiją, kur vargo stovyklose, dirbo sunkius darbus, o kai kurie net pateko į KZ, tai visa tai įvyko vokiečių agresinio 1939 metų karo pasekoje; tie žmonės yra nuo to labai daug nukentėję ir tų iš jų, kurie buvo ir yra tikrais lietuviais, jau vien šiais motyvais jų teisė turėtų būti respektuojamos ir ginamos.

3) Klaipėdiečiai. Klaipėdos Konvencijos, pagal kurią 1925 m. gegužės 8 d. Anglija, Italija, Prancūzija ir Japonija perdavė Klaipėdos sritį Lietuvai, 15 str. nustato, kad suvereninės teisės į Klaipėdos teritoriją arba to krašto teisių vykdymas negali būti perleista be tų keturių valstybių sutikimo. 1939 m. kovo 22 d. Klaipėdos kraštas nuo Lietuvos buvo atplėštas vienu iš eilinių nacinės Vokietijos agresijos aktų, kuo aiškiai buvo sulaužyti paminėti Klaipėdos Konvencijos nuostatai. Šio agresijos akto nėra pripažinusi nė viena valstybė ir todėl Klaipėdos krašto gyventojai juridiniai ir šiandien turi būti skaitomi Lietuvos piliečiais, kaip kad Austrijos ir Čekoslovakijos gyventojai skaito-

mi tų valstybių piliečiais, nors Austrija ir Čekoslovakija dar anksčiau negu Klaipėdos kraštas nacinės Vokietijos agresiniais aktais buvo inkorporuotas į Reichą. Todėl Klaipėdos krašto lietuviai — Lietuvos Valstybės piliečiai, dar 1939 metų karo išvakarėse patekę nacinės Vokietijos agresijos orbiton, nacių persekiojami, o kilius karui deportuoti Reichan, visiškai atitinka DP pažymius ir neturėtų nustoti DP teisių.

4) Rytprūsių lietuvių reikalas yra sunkesnis, nes jie buvo teisėti Vokietijos piliečiai, bet atskirais atvejais ir jie galėtų DP teisių reikauti, jei jie buvo nacių persekiojami — kalinami ir karo pasekoje deportuoti į kitas Vokietijos sritis. Šiuo atveju jie turėtų prilygti dėl savo rasės persekiojamiems taip pat Vokietijos piliečiams Vokietijos žydams.

Dar gali būti ir kitokių palieštųjų kategorijų. Viena tokių, kai, pvz., atimamos DP teisės dėl kokio nors tremtinio nekorektiško ar net nusikalstamo tikrinimo metu elgesio (turėjimas su savim iš kažkur gautų anketų ir kt.). Šiais atvejais, manome, tremtinys galėtų būti nubaustas, bet jokių atveju neturėtų būti jam dėl to nepripažįstamos DP teisės.

Gali būti ir kitokių atsitikimų, dėl kurių visų, jei kas skustųsi, reikia skubiai teikti vietos juridinę pagalbą, o išimtiniais keblesniais atvejais informuoti L. T. Bendruomenės Centrą, pristatant drauge skundo motyvus, dokumentus bei kitus įrodymus.

P. S. Kiti laikraščiai prašomi persispausdinti. L. T. B.

MONARCHIJA AR RESPUBLIKA?

Atėnai, IX. 2. Vakar viso Graikijos teritorijoje įvyko plebiscitas, kurio metu graikai turėjo pasisakyti, ar jie nori monarchijos, ar respublikos.

Turinčių balsavimo teisę buvo 1.700.000 asmenų, tačiau manoma, kad tik 1.500.000 balsavo. Kiekvienam balsuotojui buvo įteiktos trys kortelės, kurių vienoje buvo įrašytas karaliaus vardas, antroje — respublika, o trečioji — tuščia, tačiau, kaip pareiškė vyriausybė, ji bus skaitoma kaip pasisakymas prieš monarchiją. Kompartija ir EAM davė įsakymą savo nariams per plebiscitą įteikti tuščias korteles. Plebiscite dalyvauja visos partijos, įskaitant ir komunistus.

Vyriausybė pareiškė, kad, jei dauguma nepasisakys už monarchiją, vyriausybė atsistatydins. Tačiau monarchistams laimėjus plebiscitą, į Graikiją grįš karalius Jurgis II.

Graikijos karalius Jurgis II jau 2 kartus buvo tapęs Graikijos karaliumi. 1922 m. jo tėvas karalius Konstantinas buvo priverstas atsisakyti sosto ir jį užėmė Jurgis II. Tačiau 1935 m., po dviejų karaliavimo metų, sukulto pučo išvadą, Graikija tapo respublika ir Jurgis II turėjo apleisti savo tėvynę. Po 11 metų, jo šalininkui gen. Kondilis sukėlus pučą, respublikinė valdžia buvo pašalinta ir tais pat 1935 metais Jurgis II vėl užėmė sostą. 1940 metais, kada visą Graikiją užėmė vokiečiai, jis vėl apleido savo kraštą ir persikėlė į Angliją. Ten jis šiuo metu ir gyvena.

Balsavimas praėjo be žymesnių incidentų. Graikijoje esančiam anglų kariuomenei buvo įsakyta rinkimų dieną neapleisti kareivinių. Neoficialūs anglų ir amerikiečių stebėtojai sekė rinkimus.

Tačiau Graikijoje situacija yra labai įtempta dėl nuolatinės kovos tarp komunistų ir

„La Croix“ rugpiūčio 29 d. numeryje rašo:

„Praneša, kad šiaurinėje Italijoje įtempimas nuolat didėja ir laukiama sukilimo. Asti sukilėliai telkiasi Piemonte ir iš visų atiminėja ginklus. Mantujos, Genujos sukilėliai glaudžiai bendrauja su kitais sukilėliais. Jie turi daug įvairiausių ginklų, kurie karo pabaigoje buvo užkasti žemėje.

Ankstesni sukilėliai Milane grąsino atviru sukilimu prieš vyriausybę, jei jie nebus įjungti į civilinės policijos eiles ir priimti į administracijos įstaigas.

Paskutinėmis žiniomis Asti sukilėliai užėmė kareivines, o Genujū civilinė policija išsi-bėgiojo ar prisijungė prie sukilėlių.

Sukilėliai nusiuntė savo delegaciją į Romą. Su ja tarėsi de Gasperi ir Nenni. Jie reikalauja paleisti suimtus draugus, protestuoja dėl fašizmo nepersekiojimo ir laiko pagrindine sąlyga uždaryti „Uomo Gualunquę“, — neo-fašistinę organizaciją.

„Tempo“ praneša, kad vyriausybė yra paakinama su nelegaliu elementu nebendradraut. Ar tai bus priimta dėmesin?“

ARABAI ATSIŠAKO

Londonas, IX. 2. Šio mėn. 9 d. Londone yra šaukiama konferencija Palestinos klausimui išspręsti, į kurią buvo pakviesti Arabų Komiteto ir Žydų Agentūros atstovai.

Arabų Komiteto pirminkas vakar vyr. Palestinos komisarui pranešė, kad jis savo atstovų į Londono konferenciją nesiųs. To priežastim nurodoma anglų atsisakymas priimti atstovų Jeruzalės Muftį. Pareiškime sakoma, kad arabai turi teisę išsirinkti savo vadą ką jie nori ir stebisi britų nenoru konferencijoj matyti Didįjį Jeruzalės Muftį.

SOCIALDEMOKRATŲ KONGRESAS

Paryžius, IX. 2. Vakar buvo baigtas Prancūzijos socialdemokratų partijos kongresas.

Nors kongreso metu daug partijos narių pasisakė prieš bendradarbiavimą ir prieš susiliejimą su komunistais, tačiau kongresas nutarė nenutraukti santykių su kompartija.

monarchistų. Dar vėta atsiminti, kad Saugumo Taryboje yra iškeltas skundas prieš Graikijos vyriausybę, o aplinkui plaukioja JAV karo laivai, kurie tuojau po rinkimų vizituos Graikijos uostas. Įvairių spėliojimų sukelia taip pat tai, kad vakar nelaukta ir staigiai išskrido į Maskvą SSSR ambasadorius Atėnuose. brė.

Ged. Galvanauskas

KAS MŪSU LAUKIA?

Nuo karo pabaigos tik vieneriems metams praslinkus, vis mažiau tikima taikinga ateitimi. Pasaulis suerzintas, stovyklomis pasiskirstęs. Jam vadovaujantieji nesugeba ne vien naujai nesantaikai kelio užkirsti, bet ir karo sukurtųjų klausimų išspręsti.

Vienas tų klausimų yra iškeldintųjų ateities išsprendimas. Tarpautinės organizacijos iki šio meto nerado būdo jį net iš vietos pajudinti. UN pilnatyje iškeldintųjų reikalus tik prabėgomis aptarė. Socialinė ir ūkio taryba ilgai tarėsi, balsavo, bet, deja, darbas tuo ir baigėsi. UNRRA nuo atenančių metų pradžios panaikinama, o jos vietoj kita organizacija nepradėta kurti. UN organizacija, kuri pasiūvė iškeldintųjų klausimą tvarkyti, neturi kreditų, personalo ir net nepradėjo iš vietos judėti. Rugsėjo mėn. įvykstančios UN pilnatos ir maitinimo komisijos Kopenhagoje konferencijos tą klausimą turės vėl paliesti. Tuo tarpu iškeldintieji, vyriausio UNRRA direktoriaus F. La Guardia žodžiais, leidžia mėnesius, metus skurdžiuose barakuose, be pagrindinių reikmenų, neturėdami galimumo sau duoną užsidirbti, būti savarankiais. Visa tai verčia jais rūpintis ne tik žmoniškumo sumetimais, bet ir siekiant išlaikyti Europoje taiką.

Iškeldintųjų problema buvo kai kurios nesantarvės priežastis. Del jų ateities sklinda įvairių žinių, bet iki šio meto nėra padaryta bent dalinio sprendimo. JAV zonos kariuomenės vadas Mc Narney pareiškė, kad iškeldintųjų klausimas gali likti neišspręstas ištisus mėnesius. Naujų iškeldintųjų persikėlimas iš srities į sritį būsias gana griežtai suvaržytas, o 1945 metais atsiradę Vokietijoje ir atvykę į amerikiečių zoną nebūsiai laikomi DP.

Iškeldintųjų esama 830.000, kurių Vokietijoje yra 720.000. Minėtam skaičiui išlaikyti per metus kaštuoja 456,5 mil. dol. Vien transportas atseina daugiau kaip ketvirtadalį šios sumos. Vieno iškeldintojo maitinimas ir maisto transportas dienai kaštuoja 1,2 dol.

Repatriacija

Sovietai, Lenkija ir Jugoslavija mielai norėtų savo pikečius ir varu parsigabenti. Minėtos valstybės Ženovoje įvykusiame UNRRA penktajame kongrese kėlė tą klausimą visai neminėdamas savo nusistatymo priežasties. Edwin Hartrich „N. Y. Herald Tribune“ rugpjūčio 27 dienos numeryje rašo: „Esminė priežastis yra baimė, kad nebūtų suorganizuota antisovietinė propaganda šioje pusėje „geležinės užuolaidos“. Nors tai

būtų kraštutinis įsivaizdavimas, bet jis yra svarbus veiksnys.“

„Kongreso metu paaiškėjo, — rašo toliau Hartrich, — kad lenkai, daugumoje kaimiečiai, nenori grįžti į tėvynę. Apie pabaltiečių ar žydų sudomintą grįžti į savo tėvynes negali būti ir kalbos“.

La Guardia gyvai pritarė JAV karo departamento sekretoriaus Robert P. Patterson planui duoti 2—3 mėn. amerikiečio kario maisto davinį repatriuojančiam lenkui. Ikišiolinė patirtis rodo, kad vargu ši maistą repatriuoją piliečiai galės parsivežti į namus. Savo ruožtu išskyla klausimas ar vienu ypu galima būtų tokį maisto davinį parūpinti.

JAV kariniuose sluoksniuose buvo iškilusi mintis leisti iškeldintiesiems susirasti darbą Vokietijoje ir tuo būdu išspręsti klausimą. Šis siūlymas sukėlė daug abejojimų dėl jo įgyvendinimo. Vokietijoje dabar vyrauja nedarbas, kuris sunkiai pašalinamas, neišsprendus esminių politinių ir ekonominių klausimų. Minėtam siūlymui La Guardia pasipriešino ne vien šiais samprotavimais.

UNRRA tarybos kongresas rekomendavo amerikiečių britų ir prancūzų karinėms okupacinėms vadovybėms skatinti iškeldintuosius grįžti į anapus „geležinės užtvaros“. Tuo tikslu reiktų įsileisti iš anos pusės atstovus propagandai varyti. Šis siūlymas karinėms vadovybėms pasirodė nepriimtinas saugumo sumetimais.

LIETUVIAI SVETUR

PRANCŪZIJOS VIS DAR YRA LIETUVIŲ BELAISVIŲ

JAV karinės vadovybės žiniuose Prancūzijoje vis dar tebėra būrys lietuvių belaisvių, kurie anksčiau prievarta buvo įjungti į Wehrmachtą. Jie laikomi 7th Military Labor Area, A. P. O. 809, U. S. Army France. (EI)

LIETUVIAI SVEIKINA LA GUARDIA

Amerikos Lietuvių Taryba UNRRA generaliniam direktoriui La Guardia pasiuntė šio turinio telegramą:

„Tamtos kelionės į Europą inspektuoti UNRRA įstaigas, ir dalyvauti likvidacinėje UNRRA konferencijoje rugpjūčio 5 d. Genevoj išvakarėse, prašome priimti mūsų linkėjimus laimingos kelionės ir milijono lietuviškos kilmės amerikiečių padėką už tą pagalbą ir laisvės gynimą, kurį UNRRA suteikė ir teikia šimtams tūkstančių lietuvių išvietintųjų asmenų Vokietijoje, Austrijoje ir kitur. Mes esame girdėję

Toji propaganda galėtų siekti kitų tikslų.

Kur mes galime emigruoti?

Populiariausia šalis emigruoti dabar yra JAV, ypač turintiems garantijas ir dokumentus. JAV kvota yra per maža, kad galima būtų išspręsti iškeldintųjų klausimą. Prez. Trumanas pareiškė darysias žygių kongrese imigracijos kvotai padidinti. Esama ir priešingų balsų, siūlančių kvotą pusiau sumažinti. Artimoje ateityje nenumatoma galimumo gausnei emigracijai net pasirūpinusiems garantijas.

Brazilija pasižadėjo įsileisti 100.000 iškeldintųjų į tropikinį Amazonės slėnį, kuriame rytų Europos gyventojai negali įsikurti dėl klimatinės sąlygų.

Pietų Afrika iškėlė imigracijos klausimą, kad pasidarytų atsparą prieš vietos gyventojus, bet jis nėra galutinai aptartas.

Kanada ir Australija tą klausimą svarsto, bet iki šio laiko nėra paskelbusios galutinės nuomonės.

Kiti kraštai gali būti tik teorinio svarstymo objektas. Visi imigracijos kraštai veda grynai nacionalistinę politiką, kuri siekia imigrantus kuo greičiausiai suvirškinti.

Europoje tik viena Prancūzija reikalinga 2 milijonų darbininkų ir gyventojų prieaugliui padidinti, bet imigruoti gali tik įgiję Prancūzijos pilietybę.

Ši būklė mūsų atsakingas vadovybės turi versti suteikti visas jėgas klausimui sistematiškai tirti ir nelauktam atvejui pasiruošti. Galimas dalykas, kad įvykiai šį klausimą radikaliai išspręs. Ir tuo atveju iškeldintieji lauks nurodymų.

TRUMPAI IŠ VISUR

VISI DP TURĖS DIRBTI

Regensburge leidžiamas lenkų dienraštis „Dziennik Polski“ skelbia vietinio UNRRA direktoriaus raštą DP į darbą įsitraukimo reikalu, kuriame minimi nuostatai, galimas dalykas, bus taikomi ir kitų tautybių bei stovyklų DP asmenims. Nuostatuose sakoma, kad amerikiečių zonos okupacinė valdžia išleido pareiškimą, kuriame pabrėžiama, jog dabartinė būklė, kai tūkstančiai DP Vokietijoje yra be užsiėmimo, turi būti greitai pakeista ir iš visų UNRRA stovyklose esančių DP bus reikalaujama imtis darbo. Fiziniai pajėgūs asmenys, venziniai darbu, bus šalinami iš stovyklų.

ATOMINIŲ BOMBŲ BANDYMAI

JAV radijas pranešė, kad netrukus įvyks ketvirtasis atominių bombų bandymas. Ši kartą vienu metu bus bandomos dvi atominės bombos, kurių viena bus sprogdinama ore, kita vandenyje. Šiuo sutelktu veiksmu norima patirti bombų veikimą karo laivynui.

Švedija ĮSILEIS 4000 ESTŲ

„Eesti Post“ žiniomis, Švedijos vyriausybė neseniai davė savo sutikimą įsileisti 4000 estų iš Vokietijos į Švediją. Pirmoje eilėje pageidaujama vyriškai, nevedę, maždaug 16—40 metų amžiaus, kas galėtų dirbti metalo ar miško apdirbimo įmonėse. Jei neatsiras reikiamas estų skaičius, tai busiama imama ir latvių bei kitų tautų.

tauskas ir V. Balickas. Kongrese buvo apsvaistyti aktualiūs gyvenamojo momento klausimai ir priimta eilė rezoliucijų. Pasveikinta šv. Tėvas, kardinolas Griffin ir Vyr. Liet. Isl. Komitetas. Į naująją D. Britanijos Lietuvių Tarybą kongresas išrinko: pirm. — P. Bulaitį, vicepirm. — J. Murašką ir J. Sarafinaite, kasin. — O. Liudžiuvienę, sekr. — M. Bajoryną ir S. Misiukevičių ir nariais — Jurgilą, Glušauską ir Puodžiūnaitę. Kongreso pertraukos metu dainavo Londono lietuvių choras.

BELGIJOS LIETUVIAI SUDARĖ KOMITETĄ

Belgijoje atsidadę lietuviai treminiai balandžio pabaigoje susiorganizavo. Briuselyje jie sudarė savo komitetą, kuris rūpinsis visų lietuvių Belgijoje reikalais. Ligi šiol jų reikalais daugiausia rūpinosi kun. J. Danauskas. (EI).

— Egipto vyriausybė sumažino savo reparacijų reikalavimus iš Italijos iš 190 milijonų svarų sterlingų iki 100 milijonų.

LIETUVIŲ KONGRESAS LONDONE

„Išievių Draugas“ rašo apie D. Britanijos lietuvių kongresą, buvusį Londone liepos 13—14 d. d. Jame dalyvavo D. Britanijos lietuvių draugijų ir kolonijų atstovai iš Londono, šiaurinės Anglijos ir Škotijos, iš viso 37 įgalioti atstovai. Svečių buvo per 200. Kongresui vadovavo kun. Matulaitis, J. Sarafinaite ir J. Muraška. Garbės prezidiumą sudarė min. Balutis, kun. Gu-

KRONIKA

SV. TĖVO DOVANA WIESBADENO ANSAMBLIUI

Wiesbaden. Popiežius Pijus XII. per Šveicarijos Apaštališkąjį Nuncijų Mgr. Philippe Bernardini, Berne, atsiuntė „Caritas Lithuania“ Bavarijoje piniginę dovaną RM 6.200,—, skirtą Wiesbadeno lietuvių tautiniam ansamblui. Ši dovana išrūpinta dėka šių metų pradžioje Wiesbadeno stovykloje besilankiusio arkivyskupo Carlo Chiarlo, kurio garbei ansamblis buvo surengęs koncertą. Ansamblio vadovybė pinigų jau gavo ir per Mgr. Ph. Bernardini pasiuntė Sv. Tėvui padėkos raštą.

SUSTABDYTA DP EMIGRACIJA

Anglų zonos DP spaudos žiniomis, toj zonoj DP asmenims buvo pranešta, kad emigruoti negalės ir tie asmenys, kurie turi visus reikalingus dokumentus ir vizas į JAV, Braziliją, Argentina ir kt. kraštus. Išvykti galės tik tie asmenys, kurie turės vienos ar kitos valstybės pilietybę.

UNRRA TEAM 295 METINĖS

Seedorfas. Rugpjūčio mėn. 24 d. Seedorfo stovyklą globojanti UNRRA Team 295 minėjo savo metinių sukaktį. Ta proga visi stovyklos gyventojai prisidėjo prie šios šventės suorganizavimo. Pradžioje vyko futbolo rungtynės tarp Seedorfo stovyklos komandos ir Rotenburgo britų karinės ekipos, norejusios atsirevanšuoti už anksčiau pralaimėtas rungtynes 6:1 Seedorfo naudai. Tačiau ir ši kartą Seedorfiečiai išėjo laimėtojai 10:1 rezultatu. Tuojau pat UNRRA svečiai aplankė visų trijų tautybių parodas, kurių gausiausioji yra lietuviškoji. Vakare didžiojoje stovyklos salėje pabaltiečiai UNRRA garbei surengė dainų ir šokių koncertą. Iš lietuvių koncerte dalyvavo 4 poros tautinių šokių, vedamos Čilynaitės, ir „Aušrinės“ choras, vedamas Mykolo Liuberskio.

UNRRA Team 295 direktoriumi yra belgas p. Dubois, nuoširdžiai susirūpinęs pabaltiečių likimu ir juos tėviškai globojantis. Metinių šventės proga UNRRA Team 295 išleidžia leidinį apie Seedorfo DP stovyklą.

LATVIAI STEIGIA KOOPERATYVŲ CENTRĄ

Kaip praneša „Latviešu Zinas“, Detmolede įvyko latvių kooperatinių pasitarimas įsteigti latvių kooperatyvų centrą.

ATITAIŠYMAS

„Apžvalgos“ Nr. 34 žinutėje „Vadovėlis elektromonteriams“ klaidingai atspausdinta pavardė: vietoje A. Gruodžio turi būti — A. Gruzdžio.

Lietuvių tautodailės paroda

Seedorfas. Vietinės UNRRA metinių sukakties proga, lietuvių seklyčioje rugpjūčio 22—29 d.d. buvo surota tautodailės ir spaudos bei Lietuvos istorijos paroda. Parodoje buvo išstatyta audinių, mezginių, siuvinų, tautinių drabužių, gintaro ir jo dirbinių, lietuvių maldaknygių, šventraščių, mokslo ir beletristikos leidinių, žodynų, šių dienų mūsų periodinės ir neperiodinės spaudos rinkinys, pilnas lietuviškų pašto ženklų rinkinys, numizmatikos, Lietuvos valdų meniškų rankų dirbinių iš odos, medžio ir kt., Lietuvos pasižymėjimo ženklų

ir ordinų, mūsų tėviškės žemės žiupsnelis; istorijos skyrelyje pavaizduota Lietuvos istorija žemėlapiams, paveikslams, dokumentams, vaizdams, slaptosios spaudos eksponatais, mūsų didžiųjų veikėjų atvaizdais, diagramomis. Paroda savo eksponatų turtingumu ir sutvarkymu darė puikų įspūdį, ir ją lanke aukšti anglų kariuomenės ir UNRRA atstovai pareiškė, kad paroda verta perkelti į Londoną ir kitur.

Estai ir latviai, gyveną toje stovykloje, buvo taip pat surengę savo parodas, tačiau žymiai mažesnės apimtys.

Paskutinis ...

(Atkeltais 1 pusl.)

Vokietija laimėtų karą ir nesijaučia kaltas, tik atlikęs savo pareigą.

Hessas ilgesnį kalbą darė išvedžiojimus apie Hitlerį ir apie savo nelaisvės dienas Anglijoje. Savo kalbą baigė žodžiais: Aš atlikau savo pareigą prieš vokiečių tautą kaip ištikimas savo vado pasekėjas ir dėl to nesijaučiu kaltas.

Ribbentropas apgailestavo, kad Vokietijos politikos negalėjęs privesti iki galo. Jis priminė, kad 1939 m. Maskvos pasitarimuose buvo nutarta Lenkijos klausimą išspręsti taikingu būdu. Pasidalinus Pabaltijos valstybes su SS-SR jis grįžęs iš Maskvos. Pasibaigus karui su Lenkija, jis gavęs iš Stalino pasveikinimo telegramą, kurį paskaityt. Telegramoje Stalinas rašė: Bendra mūsų draugystė ir bendrai išlietas kraujas užanspaukavo mūsų ateities santykius ir juos padarė tvirtus ir pastovius.

Gestapo viršininkas Kaltenbrunneris pabrėžė, kad jis pasilikęs savo pareigose tuo norėdamas sutrukdyti dar didesnių žiaurumų įgyvendinimą.

Ostlando ministras ir NSDAP teoretikas Rosenbergas skundėsi, kad Hitleris iškėlė žmones, kurie ne tik nebuvo jo draugai, bet jo prieštai. Jis pažymėjo, kad praktikoj Hitleris labai nutolo nuo partijos teorijos.

Frankas tvirtino, kad Hitleris išžadėjo Kristaus ir pasiėmė sunaikinimą ir mirties kelią, kuris priverdė prie pražūties. O jis tam keliui visada buvęs priešingas.

Streicheris pareiškė, kad, ar jis ir jo Stuermeris būtų buvę, žydai vis tiek būtų buvę naikinami.

Funkas tvirtino, kad niekas jam nepasakė apie Hitlerio režimo baisumus ir paskiau pravrėjo.

Saukelis taip pat sakėsi nežinojęs kaip elgiamasi su darbo vergais Vokietijoje. Jei tai aš būčiau žinojęs, šiandien

negalėčiau pažiūrėti savo dešimčiai vaikų į akis, — baigė savo pasiteisinimą.

Jodlis išdidžiai pareiškė: Įėjau į šią salę iškelta galva, taip pat iškelta galva iš jos išseisiu, nekreipdamas dėmesio į teismo sprendimą.

Keitelis pradėjo kalbą žodžiais: Aš tikėjau, aš klydau, bet daugiau nieko negalėjau padaryti, kaip tik atlikti savo pareigą kaip karys.

Von Papenas tvirtino padaręs sąžinės perkratymą ir negalėjęs savyje rasti kitos kaltės, kaip tik tokia, kokią turi kiekvienas žmogus.

Schachtas prisipažino, kad jo didžiausia klaida buvo ta, kad jis per vėlai patyrė apie III Reicho baisumus.

Adm. Doenitz gynė povandeninių laivų karą ir kratėsi atsakomybės už paskutinių dienų vadovavimą Reichui.

Išklausęs paskutines teismųjų kalbas, teismas nutraukė posėdžius iki rugsėjo m. 23 d. Tą dieną teismas paskelbs kaltinamiesiems sprendimus.

brė.

Maisto konferencija

Londonas, IX. 2. Šiandien Kopenhagoje prasidėjo tarptautinė maisto ir žemės ūkio konferencija, kurioje dalyvauja 42 valstybių atstovai. Argentina pasizadėjo atsiųsti savo stebėtojus, o SSRS visai joje nedalyvauja.

Sios organizacijos pirmininkas Sir G. Aur pareiškė, kad šios konferencijos uždavinys teisingai pasaulyje paskirstyti maisto produktus kad tuo būdu būtų visiškai iš žemės rutulio pašalinta bado grėsmė. Toliau jis pažymėjo, kad niekada žmonijos istorijoje nebuvo per daug maisto produktų. Prieš karą apie vienas milijardas žmonių suvartojo per dieną maisto mažiau kaip 2.200 kalorijų, o žymiai didesnis gyveno pusbadžiai. Nors maisto buvo pakankamai, tačiau jie negalėdavo jo įsigyti. Tai ir bus šios konferencijos svarbiausia problema — surasti žmonijai lėšas įsigyti būtiną maistą.

[SPORTAS]

GERULAITIS STALO TENISO MEISTERIS

Rugsėjo I d. pasibaigė dvi dienas trukęs stalo teniso turnyras Oberlennigene. Turnyre dalyvavo geriausi lietuvių stalo tenisininkai iš vakarinių Vokietijos zonų: Gerulaitis, Garunkštis, Meilus, Andriulis III, Tėvelis, Paškauskas, Valodka, Zdanavičius, Adomavičius ir Vailokaitis. Buvo žaidžiama kiekvieno prieš kiekvieną sistema. Pirmą vietą laimėjo Gerulaitis (vienas pralaimėjimas), antrą — Garunkštis (vienas pralaimėjimas) ir trečią (Meilus) du pralaimėjimai). Plačiau kitame nr.

STALO TENISO PIRMENYBĖS KEMPTENE

Kemptenas. DP stovyklų stalo teniso pirmenybėse lietuvių laimėjo beveik visas pirmąsias vietas. Vyrų grupėje I vietą iškovojo Andriulis III, II — Duliūnas, III — Norkus II. Vyrų dvejetė: I v. — Andriulis — Duliūnas, II — Panavas — Sventickas. Moterų grupėje: I v. — Vengianskienė, II — Stankūnaitė. Mišriam dvejetė: I v. — Vengianskienė — Duliūnas, II — Andriulis — Stankūnaitė.

Rugpjūčio 26 d. Kemptene įvyko futbolo pirmenybių rungtynės tarp Memmingeno ir Kempteno DP komandų. Memmingeno komanda sudarė stovyklos rinktinę iš lietuvių, latvių, estų ir rusų, o Kempteno — lietuviai: Bagdonas, Osteika, A. Motiejūnas, Griškevičius, Visockis, Kaukorius, Duliūnas, Panavas, Vengianskas, St. Motiejūnas ir Sventickas. Rungtynės laimėjo kempteniškiai rezultatu 5:3 (3:1).

SPORTAS INGOLSTADTE

Ingolstadtas. UNRRA surengtos Ingolstadto DP stovyklų stalo teniso varžybose lietuvių laimėjo pirmąją vietą. Prieš latvius laimėta pasėkme 9:0, prieš estus taip pat 9:0 ir prieš lenkus — 8:1. Ingolstadto lietuvių komanda sudarė V. Žilinskas, V. Aukštakalnis ir A. Grajauskas.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išeina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Ats. red. Alb. Valentinas. — Prenumerata 1 mėn. — RM 6.—; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Krenenstr. 18. — Einste: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Obwalds Buchdr., Kirchheim-Teck.